

פרשת בהעלותך

תשפ"ג

גליון קב"ח

"ואענה חורפי דבר" - התשובה על ההסתה [בעיקר לעצמינו...]

מקבלת מהבורא ספר הרואות מפורטות איך לחיות סביבו וסביב מצוותיו.

מה ההתרת שמות? **שהעולם נברא בשביל שתהיה בו אומה שתעמיד את הבורא במרכז חייה ותחיה כפי רצונו.** אומה זו אמורה להשפיע על כל העולם כולו.

זה סוד הקיום של עם ישראל, זו מטרותו עלי אדמות.

התפקיד הזה מורכב וקשה ליישום. כי אם המטרה היא שעם ישראל יחזיק מעמד ויהיה מוקד הדרכה כולו ולא יגרד אחרי כולם - יש כאן בעיה: בדרך כלל סחף חברתי נוצר לכיוון הרוב. אם רוב העולם לא מכיר בה' וחיי חיי תורה עם חיי מעשה, והוא בהחלט עלול להיגרד אחרי הסחף ויעודו.

לשם כך יצר הקב"ה בעם ישראל קבוצה שמתמסרת לרצון השם בצורה טוטאלית, מוחלטת, חסרת פשרות. רוב מוחלט של עם ישראל משלב חיי תורה עם חיי מעשה, והוא בהחלט עלול להיגרד אחרי הסחף העולמי. המצפן שלו הוא שבט לוי, שהקדיש את חייו לעבודת השם

מה הפשט בתשובה של האקדמות???

ב'שבועות' בבוקר לפני קריאת התורה, קראנו כולנו ב'אש קודש' את האקדמות - שחיבורם ר' מאיר בר יצחק ש"ץ שהינו מ'ראשוני הראשונים' (ומוכרז ברש"י ובתוס').

והנה, סדר האקדמות' הינו, [בערך, כפי המבואר ב'אקדמות' המבואר של ע"ה והדר"א] דברי פתיחת ונסילת רשות. (ב) גדלות ה' שאין לפרשה, בריאת העולם והמלאכים, ותיאור אמירת קדושה ע"י המלאכים. (א) מעלת ישראל - שהינם יותר מהמלאכים, ויכולים לשבח לקב"ה בכל עת. (ד) אמונת העולם מציעים לישראל כי יהיו כמותם ואז יכבדו.

ברשותכם אעצור כאן, ואשאל תמיהה שנתעררה לי לביל שבועות בעת שעברתי על האקדמות: "תמיהה [-אמונת העולם] ושליו ליה [-שואלים את כנסת ישראל] מנן ומאן הוא רחמך, ארום בניגה ספית במדור אריותא. [מנין ומי הוא אוהבך אשר בגללו אתם כל כך טובלים במעונות אריות, הרומזים על הגלות. ע"י רש"י (שיר השירים פרק ה) עה"פ "מה דודך מדוד היפה בנשים" - פירש"י: "כך היו שואלים האומות את ישראל מה אליהם מכל האלהים שכן אתם נשרפים ונצלבים עליו"]. (ותיח שבמועות לשמוע את האקדמות מהנה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א, וככה מאד מאד במילים אלו - מתוך שהיה יודע עד היכן מגיעים הדברים של "ספית במדור אריותא", כמה צרות וקשים עוברים אנשים).

עונה 'בעל האקדמות' את תשובת 'כנסת ישראל' לאומות העולם: "בחכמתא מתיבתא להון" - לעתיד לבוא תהיה גדולתינו רבה, ויהיה לנו בנן עדן דברים מיוחדים שעין לא ראתה. ואני הקטן לא זכיתי להבין את תשובתו.

מה זה התשובה הזאת - אנחנו עובדים את ה', בגלל שבעתיד יהיה לנו גן עדן! לכאורה התשובה צריכה להיות [וככה היא בשיר השירים, ע"י פירש"י על שיר השירים] "הלא הוא אביך קבו, הוא עשך ויכונך" (דברים לז). זה אבא שלנו הוא אוהב אותנו, הוא דואג לנו, הוא נתן לנו את התורה - כלי חמדתו, ואבא לא עזבים.

למה ר' מאיר ש"ץ עונה תשובה של 'עבדים על מנת לקבל פרס'.

והרבה עני - שזה תשובה שעונים לגוי! זה מה שגוי מבין!

וקצת קשה לי: א. שראויים ב'שיר השירים' שעונים תשובה אחרת לאומות העולם. ב. הגוי לא אומר 'אקדמות'. כלומר: למי נועדה בעצם התשובה הזאת, וקצת בדוחק היה אפשר ליישב על פי דרכו של הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א [וכן הסכים איתי בנו הגה"צ ר' אלטר בידרמן שליט"א]. שהכוונה לגויי שבלב. שלא רוצה כ"כ לקבל על עצמו תורה ומצוות באומרו 'מה בצע כי נעבוד את ה' ולגוי הזה, אנחנו אומרים, 'כדאי לך' יהיה טוב בהמשך, אחנו נהיה בראש העולם, נהיה בתענוגי גן עדן. שמעתי כל מיני תירוצים מאנשים חשובים, אבל אני בכוונה רוצה שאנשים יפעילו את הראש, ונזכה לשמוע עוד תירוצים טובים, ניתן לשלוח למייל של העלון, או ב'נדרים פלוס' באפשרות של 'שליחת הודעה לבאני, או בדואר לתד. 8393 רכסים.

זאת השקפתנו ואנחנו גאים בה. למה? **אפשר לענות שתורה נותנת פרנסה וביטחון והיא מקור כל השפע.**

בתשובה זו יש שלושה חסרונות: א. נדרשת אמונה בדרגה גבוהה כדי להזדהות איתה. לרוב מוחלט של הציבור, כולל רוב החרדים, קשה לחיות עם תשובה כזאת ברמה של רגש טבעי. ב. היא נסתרת קצת מהמקורות: דוד המלך החזיק צבא, והתנאים והאמוראים עבדו לפרנסתם. מי לא שמע על רבי יוחנן הסנדלר? החילונים מכירים אותו כמעט כמו את רש"י... ג. היא איך עדיין לא מסבירה בהיגיון למה באמת הקב"ה רוצה מערכת כזאת שלא יעבדו והכסף יגיע בנס (או מסכסס של העובדים). מה רב העשתלבות נורמלית בשוק העבודה?

ניגש אל התשובה הליבתית. לפני שעונים יש צורך ללמוד את השאלה.

השאלה היא "למה אתם לא תורמים למדינה המשגשגת". זו נשמעת שאלה טובה, אבל האמת היא שהשאלה הזו מתחילה את הסיפור מהאמצע. יש מדינה - למה אתם לא תורמים לה. אבל איך בכלל יש מדינה? הסיפור של המדינה הזאת לא מתחיל מלפני 75 שנה. בעיקרון זו מדינה שלא אמורה להתקיים בכלל. המדינה קיימת רק כי היא חלק מהנצחיות של "עם הנצח" שקיים נגד כל הסיכויים כבר 3300 שנה. הצינונת היתה בנויה על ההיסטוריה היהודית, האחיזה שלנו בארץ באה מכח ההתנ"ך.

אז מה שצריך לבדוק הוא - למה המדינה קיימת, למה עם ישראל שורד, מה הסיפור של העם הזה, מה המסר שלו ולמה הוא קיים. בתוך כל הסיפור של העם הזה יש גם מדינה, 75 שנה, שהם פסיק בתוך כל ההיסטוריה שלנו. צריך לודא שהמדינה באמת משתלבת בכל הסיפור ההיסטורי, כי אחרת אין לה צידוק לקיום, וגם אין לה סיכוי להתקיים. ובכן, למה באמת עם ישראל קיים? השאלה מתחילה לפני כן: למה העולם קיים. העולם הוא חיידה, היקום הוא אדיר ובלתי נתפס, והוא חייב סיבה לקיומו, אחרת הוא יכול להתבטל בה הרגע. אין דבר בעולם שאין לו סיבה, וחייבת להיות סיבה לעולם עצמו. מה הסיבה?

יש ספר שכתב אותו בורא העולם בכבודו ובעצמו. בספר הזה חייבת להיות כתובה הסיבה לקיום העולם. אם נקרא את הספר אולי לא נמצא את הסיבה מפורשות, אבל נראה את הכיוון לתשובה באופן חד משמעי. בספר שכתב הבורא מסופר על הבריאה, על אדם שנברא ומצטווה מצווה מסוימת ועובר עליה, עשרה דורות שחולפים בלי הותם משמעותי עד חורבן של העולם כולו עקב חטאים, עוד עשרה דורות עד אברהם, ומשם מתחיל סיפור שמרכזו הוא אחד: יש כאן מישהו שחיי את חייו כפי רצון הבורא. האדם הזה מתפתח ומקים משפחה שהופכת לאומה, והאומה הזאת היא בעצם אנתנו. האומה הזאת

מאמר זה נכתב על ידי ידידי עוזו הרה"ג ר' יעקב בוצ'קובסקי שליט"א, שזיכחו הקב"ה בכשרון מיוחד להגדיר דברים עמומים בספריו מדויקת, כפי שהדבר מתבטא בספריו המיוחדים שזכו להצלחה אדירה [בעצתך תנח"י, 'הרימוני בחור', 'חישבת דרכי', 'תורתו ואומנתו', ועוד].

"מה עונים על ההסתה נגד החרדים בעקבות התקציב???"

הטענות הנשמעות בראש כל חוצות נגד החרדים בימים אלה של העברת תקציב המדינה - זקוקות לליבון מעמיק. אמר לי היום מישהו "את מי זה מעניין, שיגידו מה שהם רוצים". הגישה הזאת לא נכונה. אם למישהו יש טענות וכאב - יש להקשיב לו, ומלבד זאת, מעבר לצורך להתייחס לאחרים יש בעיקר צורך לענות לעצמנו תשובות ברורות, כי ללא תשובות - בסופו של דבר השאלות מחלחלות. התופעה של ההסתה מתחלקת לשני חלקים. יש חלק חיצוני של אנשים שמנפחים את המספרים ומלהיטים את הרוחות מתוך חשבון ציני פוליטי קר, או סתם מתוך שנאה לחרדים וללומדי תורה. לאנשים הללו באמת אין צורך להתייחס.

אך יש חלק נוסף, שנובע מכאב אמיתי. בכדי להבין את הכאב ננסה לצאת מהפוזיציה של החרדים/חילונים, ונדמיינ שהמדינה בידי חרדיות, ומגוד מצויים, חסידי לצורך דיני, נוטל נתח נכבד מהקופה. היינו מודעקים: מה פתאום אתם לוקחים? ברור שתשובה מסוג "אתם סתם שונאים את החסידות" לא מהווה תשובה עניינית.

ולנמשל: אנשים שעובדים על פרנסה ומשלמים מיסים בסכומים גבוהים (כל מי שעובד בייטק מכיר קצת את המספרים על בשרו, זה באמת קשה לראות נתחים כאלו יורדים מהתלוש) לא מבינים למה אנשים שדוגלים בשיטה לא להתפרנס - לוקחים חלק מכספי המיסים לעצמם, ולמה הם מעודדים בשיטה את המשך הדרך הזאת על ידי חינוך חרדי.

זאת לא אנטישמיות, אלא חוסר הבנה מה בעצם הסיפור של החרדים. חוסר הבנה שגורם לכעס, שגאה, ובעיקר כאב - למה אתם לוקחים לנו את הכסף בלי סיבה מוצדקת. יש כאן מדינה משגשגת בגלל שאנחנו עובדים, למה אתם לא משייטים די? ואם אתם דווקא לא רוצים להושיט יד - למה אתם לוקחים את הכסף לעצמכם?

התשובות "גם אנחנו תורמים למדינה ע"י הצלה/זק"א/עזר מציון" אינן עונות על עצם הלוה של השאלה, כי היא בינינו, אנחנו לא מעודדים את המגזר שלנו ללכת לזק"א, אלא ללכת לשיבה ולכולל, וזה הדין העקרוני שלנו. השאלה היא על המהות, והתשובה צריכה להיות על המהות. להם, ובעיקר לעצמנו. אנחנו בפינוש ובאופן מוצהר דוגלים באברכים, בכלולים, ובישיבות שלא תוננות כלים לחיי מעשה ארציים אלא עוסקים בהם רק בתורה. לא נתחמק ולא ננסה לטיח.

ה' אמת של הרבה הרב דוד מטיאס
d0548432274@gmail.com

בענין זבובים המטילים ביצים במאכלים

ישנה תופעה מצויה [בעיקר בעונת הקיץ] שמשושים מה אינה ידועה לכך בצביר אך רבים ממומחי הכשרות והעוסקים בתחום זה מזהירים על כך פעמים רבות והיא תופעת הזבובים המטילים ביציהם על גבי המאכלים, התופעה מצויה בעיקר אצל סוג זבובים הנקראים "זבובי הבשר" אשר טבעם של אותם זבובים להימשך בעיקר למזון מן החי ולהטיל שם ביציהם, זבובים אלו נמשכים בעיקר לבשר ודגים [בין מבושלים כגון שניצל וכדו' ובין שאינם מבושלים כגון עוף המונח להפשרה] ולפעמים אף לביצים וגבינות וכדו'.

למעשה ישנם שני סוגים של זבובי בשר: האחד הוא זבוב בגודל בינוני [מעט יותר גדול מהזבוב הביתי המצוי] שצבע גופו ירוק מתכתי או כחול מתכתי, ודרכו של אותו זבוב להטיל על המאכל ביצים לבנות זעירות הנראות כרגיני אורז זעירים, ומספר שעות לאחר ההטלה בוקעות מהביצים רימות [תולעים] קטנות. והסוג השני הוא זבוב שחור גדול הנקרא שתמטן [ואו נקרא בשם זה מפני שעל גבו ישנם כעין משבצות הדומות ללוח שחמט] ודרכו של אותו זבוב להשריץ רימות לבנות חיות זעירות על גבי המאכל.

ולכן מומלץ להימנע מלהשאיר בשר או דגים וכדו' ללא כיסוי במקום בו עלולים להימצא זבובים. במידה והשאירו בשר או דגים וכדו' ללא כיסוי ורואים בסמוך לבשר או לדגים את אחד מסוגי הזבובים הנ"ל [וקל וחומר אם רואים שהזבוב נח ממש על גבי המאכל] ראי לבדוק את המאכל שאין עליו ביצים או רימות [הביצים נראים כקבוצת רגיני אורז זעירים וניכרים הם היטב]. במידה ולא רואים ביצים או רימות, המאכל מותר באכילה. אולם אם מבחינים שישנם ביצים על המאכל, אז על עוד הביצים לא בקעו, יכול להסיר את הביצים [רצוי עם חתיכה קטנה מסביב] והמאכל מותר באכילה. אך אם מבחינים שהביצים כבר בקעו או שרואים רימות מהלכות על גבי המאכל, הדבר בעייתי יותר, היות והרימות חודרות את תוך הבשר פנימה [ועיני גם מה שכתב בענין זה בספר בדיקת המזון כהלכה להרה"ג ר' משה ויא שליט"א].

ומעשה שהיה לפני כמה שבועות באברך יקר מבני המקום, שהניח שניצל בתוך קופסא על גבי השיש ללא כיסוי, וכאשר בא לקחת את השיניצל על מנת לאכול בארוחת הצהריים, ראה זבוב בגוון ירוק מתכתי יוצא מתוך הקופסא, וכאשר התבונן שניצל ראה להפתעתו קבוצת רגינים זעירים צבוע לבן על גבי השיניצל, ביקשתי מאותו אברך שיראה לי את השיניצל, וכאשר הסתכלנו בזכוכית מגדלת ראינו בבירור כי אכן מדובר בביצי זבובים. [המעוניין לראות כיצד נראו הביצים על גבי השיניצל, וכיצד הם נראים בהגדלה, נא לשלוח מייל לכתובת d0548432274@gmail.com].

בבית המקדש, אין לו נכסים ואין לו אחרי מה להיחשב. השבטים כולם אמורים לתמוך בו, כדי להשריש בתודעתם את הרעיון, שתורת השם היא מרכז החיים.

החזקת שבת לוי היא משימה לאומית, שמטרתה היא לשמור על הרוח של עם ישראל, על תפקידו ועודו, על נצחיותו. עם ישראל בלב שבת לוי מאבד את חיי הרוח, את המהות, הוא שוכח את המשימה ומאבד את כליו.

עם ישראל יצא לגלות ואיבד את בית המקדש ואת שבת לוי, מה שמר עליו במשך אלפיים שנה? מה נתן לו את הכח לשמור על זהות? הממשיכים של שבת לוי. הקבוצה הנבחרת של הקב"ה. אלה שמתמסרים לתורתו ללא פשרות. אנשי התורה. הרבנים, הישיבות. ההיסטוריה הנוכחית כן, שבכל מקום שהיו ישיבות היתה שמירת שבת ויהדות. ללא תורה - אין כלום, לא שבת ולא כשרות ולא טהרה. הישיבות הן הבסיס ליהדות מינימלית.

בדורנו אנו לא מספיקות הישיבות, צריך גם את האברכים. האנשים שמתמסרים ללימוד התורה נגד כל המירוץ השוטף של חיי המגזר הזה. בלעדית עם ישראל עלול לאבד את הרוח, את התפקיד. מודע? כי ככל שהעולם בחוץ שוטף יותר, הסחף החברתי עלול לאבד את היהדות יותר ויותר. ולכן יש צורך בשבת לוי גדול ובעל משמעות ונוכחות.

אנחנו חיים בין חילונים, אחים לנו, אהובים לנו, דווקא לכן הסכנה להתמזג גדולה הרבה יותר. אנחנו לא מרגישים את עצמנו בין זרים, אלא מרגישים בבית, בין אחים. וההשפעה של ההשקפה שהעולם הזה הוא העיקר, והמצוות לא קריטיות חלילה, ושעם ישראל הוא עם ככל העמים - עלולות לחלחל. אנחנו מוכרחים מצפן גדול ובעל נוכחות, ואלו אברכי הכוללים. בלעדית אין עם ישראל.

נשוב אל השאלה שנשאלת בימים אלה: הקמנו מדינה משגשגת, היא

גם הקרובים יותר - אין להם רצינות, אין להם יראת שמים, לא טעמו טעם לימוד תורה בהתמסרות. למרבה הכאב הם רחוקים מאוד. יש לנו חובה להיות נוכחים כמה שיותר במרחב הציבורי, להשמיע את קולנו באופן, גם כשהוא מצעצע ומגורר.

לגבי עצם דרישת התימיה, בגורמא שממע שלא היא רהי שבני שמואל שאלו חלקם בביתם, השאלה היא כאשר מחלקים תפקידים לכל מה שחשוב במדינה האם יש טעם לפגם להעמיד על השולחן את הדרישה להחזיק את התורה? יש לזה משמעות אחרת מדרישת כספי מעשרות. כמובן תמיד יכולה להיות ביקורת (לפעמים מוצדקת ולפעמים מוטעית) על הצורה שבה הדברים יכלו להיות ביקורת, ואין מתפקידנו להצדיק את נציגנו אלא להצדיק את התורה.

שאלה: יש לי במשפחה חילונים שלא נמצאים בכלל בענין של חיי תורה ויהדות. מה מסבירה להם?

תשובה: באמת קשה להסביר לאלה שמנותקים לגמרי. זה עולם מושגים שהם לא מכירים בו. ראשית כל חשוב להודו את הדברים לעצמנו, כדי שאנחנו לא נתבלבל, ומעבר לכך - כאשר לאדם יש משנה ברורה וסודרה והוא מאמין בצדקת הדרך, לפעמים זה מקרין על הסביבה ומקשיבים לו יותר.

שאלה: מה עונים על הטענה שצריך שיהיה מספר קצוב של "עילויים" כלשונם? למה כולם חלולים למסלול של לימוד תורה?

תשובה: מה השאלה הזאת בעצם עוברת להצעות יעול. כלומר: הבנו את הרעיון שלכם, אנחנו מכבדים את התרומה שלכם, מבנינים שאי אפשר בלעדיכם, אבל יש לנו הצעות יעול. ברגע שזה מגיע למגרש הזה התשובה היא שאי אפשר להציע הצעות יעול כאשר נמצאים מחוץ למערכת. כמו שאני לא מתערב בצבא, אתה לא יכול להתערב בישיבות. זו מערכת, זה עולם שלם ומורכב, אלו דברים רגישים שצריך להתנהל בהם מאוד בחכמה ובזהירות. כל הצעה בעצמך מנהל הציבור החרדי ותכיר את כל המערכות מבנינים - תוכל להציע את התקנות. להציע תקנות בלי להכיר את המערכות - זה נשמע כמו ההצעות של נהגי המוניות לקבינט הביטחוני.

מצוות שמקיים בעת אמירת 'מזירות שבת' - ממרן הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל

כתב רבינו מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל (דרכי החינוך עניני שבת קודש) שבזמירות שבת מקיימים ב' מצוות עשה:

מצווה ראשונה היא "זכור את יום השבת לקדשו" שדרשו רבותינו (פסחים קו). זכרוה בדברים, והיינו שיש מצוה לזכור את השבת על ידי דיבור במעלת השבת וקדושתה, וככל שמוסיף יותר בזה, הרי הוא מקיים את מצות "זכרוה בדברים" יותר ויותר. ומצווה זו מקיימים גם על ידי זמירות של שבת, שמזכירים בהם קדושת השבת, כגון 'כל מקדש שביעי', 'מנוחה ושמחה', ועוד הרבה מצוות שצווא באלו.

מצווה נוספת שמקיימים באמירת זמירות שבת היא מצות "ולעבדו ככל לבבכם", שחז"ל דרשו ואמרו "איזו היא עבודה שהיא בלב - היא אומר זו תפלה" (תענית ב.). והנה בתפילה מצוינו ג' חלקים: שבח, בקשה, והודאה (ג' ראשונות הם שבחי של הקב"ה, האמצעיות הם בקשות, ומודים וברכת ההודאה, ראה ברכות ד.). וגם בזמירות שבת יש ג' חלקים, שבח, בקשה, והודאה, והרי הן כתפילה - שאם מזמרים ומשוררים אותן בהרגשת וכונת הלב, מקיימים בזה מצוות עבודה שלב, כגון בבקשות "פרוק את ענך", "למקדשך טוב", "יבנה המקדש", "זכור אהבת קדומים", שכולם תחילה ובקשת הלב לגאולה וישועה וכדו'.

ונראה להוסיף עוד מצוות אחרות, בבחינת ישמע חכם ויוסף לקח:

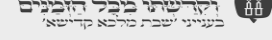
א. מצוות עשה של 'אנוכי ה' אלוך' - שאמרו שהקב"ה יתברך יתעלה הוא נמצא, והוא המציא את כל העולמות, מכוחו וחפצו יתברך, והוא המשגיח על כל דבר, והוא יסוד הדת - כלשון קדשו של הכהן הגדול מאחיו, ה'חפץ חיים' בהקדמתו למשנה ברורה (ה"ג הלכות שבת): "שענין שבת הוא שורש האמונה לידע שהעולם הזה מחדוש, וכיון שברא הכל - הוא אדון על הכל, ואנחנו עבדיו ומחויבים לעשות רצונו ולעבדו בכל גופינו ונשמתנו וממונו, כי הכל שלו". וממילא השר ומזמר בשבת קודש, בפרט בדברים המעידים להדיא על בריאת העולם, כמו 'כי ביה ה' צור עולמים', ו-ה' ריבון עלם ועלמאי', בודאי מקיים מצוה זו.

ובתב ועליון זה (ביאור הלכה ס"א): שכל רגע שחשוב במצוה זו קיים מצוות עשה ואין קץ למתן שכר המצוות! (הן וכן לגבי מצוות יחוד ה', אהבת ה', יראת ה', יעיש').

ב. מצוות עשה "ליתדע שהשם יתברך, והאמין באמונה שלימה שהוא אחד בלי שום שיתוף" שנאמר "שמע ישראל ה' אלוךינו ה' אחד". ובודאי בזמירות מיוחד את ה' יתברך (כנזכר בפיוטים המובאים במצוה א.). **ג. מצוות "ואהבת את ה' אלוך".** "שע" זמירות שבת הוא מגביר בקרבו את האהבה לקב"ה. כמו שכתב הרמב"ם (הלכות יסודי התורה פרק ב) ז"ל: "האל הנכבד והנורא הזה מצוה לאהבו וליראה אותו שנאמר ואהבת את ה' אלוך. והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול".

לאור דבריו נראה כי בזמירות כמו 'מנוחה ושמחה', ו-ה' ריבון' ועוד, בודאי מקיימים מצווה זו, וכ"כ אמרו החיים" הק' (ברבים פרק א): "עוד ירצה לעבור לב איש ישראל לאהבת ה' על דרך אומנם ז"ל (ילקוט ס"פ נח) בפסוק וישב תהלות ישראל, שלא בחר ה' מכל התהילות זולת כשהללוהו ואמרו לפני ברוך ה' אלהי ישראל, או ישב על כסא מלכות עולם, והוא אומר ואהבת את ה' לטעם זה שלא בחר להיות אלא אלוך, ובהעיר האדם לבו לפרטי' כאלו תתנתק נפשו ותתר ממקומה בהתעוררות נפלא ורם באהבת האהבה יתעלה רום תפארת כבודו".

ד. מצוות "ויראת מאלוך" שפירשו חז"ל שזהו מורא שבלב (רש"י בשם ספרא, וכן בכל הראשונים), שיש זמירות כמו הפיוט 'צמאה נפשי לאלוים' של ה'אבן עזרא' זיע"א, שמרן המשגיח ר' דב יפה זצוק"ל התבטא על פיוט זה "שביום שאומרים אותו בהתעוררות יש אנשים שלא צריכים ללמוד מוסר". וכן כל שאר המזמירות מבגויים ר' יצחק ה', כמו שכתב הרמב"ם (הל' יסודי התורה פרק ב) הלכה א א): "האל הנכבד והנורא הזה מצוה לאהבו וליראה אותו שנאמר 'ואהבת את ה' אלוך', ונאמר 'את ה' אלוך יירא'. היאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול כמו שאמר דוד 'צמאה נפשי לאלהים לאל ח', וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדת קלה מעוטה לפני תמים עדות".

ב'זמירות שבת' שמזכירים את בריאת העולם ומשרישים בנו "שמי שמים ארץ וימים - כי ביה ה' צור עולמים", ו-ה' ריבון עלם ועלמאי' ועוד דברי שבחים לפאר ולרומם, ודאי שמקיימים מצוות עשה של 'ואהבת את ה' אלוך' וכן 'אתה ה' אלוךך יירא'.

ה. מצוות עשה של 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' (ויקרא כב. לב), כמו שכתב ב'משנה ברורה' (סימן קכה, סק"ד) שבאמירת 'קדושה', ע"י שמשבחו ברבים מקיים מצוות "ונקדשתי", הכי נמי, שבשחי זמירות השבת בהן משבחו את הקב"ה ומפארים ומרוממים אותו ברבים, הו' מעין 'קדושה אמנם "ונקדשתי" ממש הוא דווקא בעשרה, כמבואר בגמ' (ברכות כא), דילפינן מקראי 'כל דבר שבקדושה לא יאה פחות מעשרה', אך מכל מקום שייכות וקשר למצוה זו יש גם בפחות מכן). וכן כתב גם בספרו 'ספר המצוות הקצר' שבכלל המצוה לפרסם אמונתו יתברך שמו. ודאי ששייכים הדברים בזמירות שבת, שמפרסמים אמונתו יתברך שמו.

ו. מצוות עשה של שמחה בשבת. שינוי ב'ספר' (וואסא, פר' בהעלותך פסקא עז): **"וביום שמחתכם" - "אלו שבתות"**. היינו שבשבת יש מצוות שמחה, ששמחים במלכותו יתברך (בשונה משאר הימים-טובים והמועדים ששמחים במצווה מיוחדת, כגון לולב בסוכות וכדו'), ולכן גם בתפילה מזכירים "שמחו במלכותך", וכן פירש ה'ורוקח' בפירושו לתפילת מוסף של שבת: **"ישמחו במלכותך שומרי שבת - לפי שכתוב 'וביום שמחתכם זה השבת', וכתב' 'ושמחתם' (לפי ה' אלוךים (ברבים יב. יב)), על כן אנו אומרים ישמחו לעתיד, במלכותך ישראל ששומרי שבת, וקוראי עונג שמענגין השבת בעידונים¹, כדכתיב 'וקראת לשבת עונג'. עם מקדשי שביעי שמקדשין אותו בעצירת מלאכה, ובקידוש הבגדים ובאכילת עידונים ובקידוש היין. כולם ישבעו ויתענגו מטובך לעתיד"**.

והנה ידוע שאחד האופנים כדי לזכות לשמחה הוא הניגון והשירה, שעל ידם תתעורר השמחה, כדאיתא בגמ' (שבת לב): "אין השמחה שורה אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר 'ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'" (מלאכים ב פרק 2 פסוק טו). ופי' ה'מצוות דוד': "קחו לי מנגן' - לשמחני בשמחה כי בנינו יד ה' הנבואה שורה אלא מתוך שמחה. והיה כנגן' - כאשר המנגן התחיל לנגן שרתה עליו רוח הנבואה". וכן בגמ' בערכין (יא).

"איזו היא עבודה שבשמחה ובטוב לבב? היא אומר: זה שירה".

ובודאי בזמירות שבת קודש וניגוני הקודש, שחלקם המה משירת הלוויים, כמקובל מפי צדיקים, ויש מהם שהעידו עליהם שהמה משירת המלאכים (ע"י בזמירות שבת 'מתיבתא' שבהנאות מכו' יעו והדר'), בודאי מביאים ליד שמתה יהודית, שמחה במלכותו יתברך, ומקיימים בזה מצוות שמחה בשבת כדבעי.¹

ז. מצוות עשה להאמין שיש שחר ועונש. כמו שכתב התולדות יצחק' (דרוה של מרן הביית יוסף) (בראשית פרק ה): "עיקרי הדת שלשה, אמונה, תורה מן השמים, שחר ועונש, ואלו הם הקדמות לכל התורה, ומי שלא יאמין בהם אינו בעל דת משמה, ולכן אמר אלו השאלה עיקרים בראשונה קודם שיאמר התורה, מבראשית עד ויכולו, שמורה מציאות אל בורא עולם שאי אפשר נברא בזולת בורא. תורה מן השמים, ויצו יי' אלהים על האדם לאמר. שחר ועונש, הרבה ארבה עצבונו, ארורה האדמה בעבורך".

וכן אומרים כל יום בסיום התפילה (ע"פ הרמב"ם בפ' המשנה פרק חלקי) "אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצותיו ומעניש לעוברי מצותיו".

ובזמירות שבת מצוינו כמה פעמים עניני 'שחר ועונש'. 'שכרו הרבה מאד על פי פעלו'. 'נסוגים אם אבו, ומדרכם שבו, טרם שיתבו בית מועד לכל חי'. 'ואשרי כל חוכה ללשומי כפל, מאת כל טובה, שוכן בערפל'. ועוד ועוד.

ח. מצוות עשה להאמין בביאת המשיח. וכן אומרים כל יום בסיום התפילה (ע"פ הרמב"ם בפ' המשנה פרק חלקי) "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח".

ובזמירות שבת מצוינו כמה וכמה פעמים עניני 'ביאת משיח' ו'עולם הבא'. 'זיכו לרב טוב המתענגים בביאת גואל לחיי העולם הבא'. 'נחלת יעקב יירש'. 'מעין עולם הבא'. 'אפק ית עמך מגו גלותא'. 'יבנה המקדש עיר ציון תמלא'. 'זכור אהבת קדומים והחיה נרדמים, וקרב הימים אשר בן ישי חי'. 'ואתנו ישוב נדחים קובץ'. 'נטע שורק בתוך כרמי'. 'הגלה נא ופרוס חביבי עלי את סוכת שלומי'. ועוד.

נתרם לזכות חתן הבר מצוה 'אהרן איטש' ג'י"ו - יזכו ההורדים לרווח ממנו ומכל יוצ' ח רוב נתת דקדושה בני חיי ומווני בשפע ובגבל. חלק נתרם לע"ג. משנה בן חטם תרתי. חונתי רחל זיתי בת נויבה תרתי.

ניתן להירשם לקבלת העלוך במייל
a054849667@gmail.com

קטז - קיה

רשות תרומה להדפסת העלוך | ניתן להוריש פלוס בקופת עלי באר | הנצחה שבועית - 80 ש"ח